

جایگاه زبان خارجی در نظام آموزش و پرورش

در سیستم فعلی آموزش زبان در مدارس کشور ما، دانش آموز و دانشجو تنها برای یادگیری مفاهیم انتزاعی بر سر کلاس های درس زبان می نشینند و در بهترین حالت هم خروجی کلاس ها، عمدتاً به حفظ کردن کلمات زبان های خارجی محدود می شود.

جام جم آنلاین: پروسه "آموزش برای آموزش" از جمله معایب مشهود نظام تعلیم زبان های خارجی در مدارس و دانشگاه های ایران می باشد که نسل های متمادی از دانش آموزان ایرانی را درگیر خود کرده است. سوال اصلی اینجاست که تا چه زمانی نظام آموزش و پرورش در کشور ما باید دانش آموزانی را تحویل جامعه دهد که حتی نمی توانند یک توریست خارجی را در پیدا کردن آدرس یک خیابان راهنمایی کنند.

در سیستم فعلی آموزش زبان در مدارس کشور ما، دانش آموز و دانشجو تنها برای یادگیری مفاهیم انتزاعی بر سر کلاس های درس زبان می نشینند و در بهترین حالت هم خروجی کلاس ها، عمدتاً به حفظ کردن کلمات زبان های خارجی محدود می شود.

به تعبیر دیگر، دانش آموز تنها برای انباشت اطلاعاتی در ذهن، آموزش می بیند و خیلی هم برای مدرس زبان مدارس حائز اهمیت نیست که این دروس تا چه میزان در زندگی روزمره، کاربردی و عملی هستند.

عموما مخاطب کلاس های زبان خارجی در مدرسه ها را به گونه ای تعلیم می دهند که بتواند مجموعه ای از لغات و دستور زبان را برای مدت محدودی در حافظه اش ثبت کند و گویی پس از برگزاری امتحان نیز واجب می شود که دانش آموز و دانشجو، هم اطلاعات ضروری و هم داده های غیر ضروری را یکجا به باد فراموشی بسپارد.

چه بسیاری دانش آموزان و دانشجویانی که حداقل بین 6 تا 12 سال را صرف یادگیری زبان های عربی و انگلیسی کرده اند اما پس از فراغت از تحصیل نمی توانند حتی نیازهای روزمره خود را به زبانی غیر از زبان فارسی مرتفع کنند.

رشد فزاینده آموزشگاه های آزاد زبان نیز دقیقاً از همین خلا آموزشی در مدارس ما نشأت گرفته است. خلایی که در آن دروس زبان خارجی در مدرسه ها به یک درس فانتزی، تنزل یافته است.

آموزش برای زندگی روزمره، الگویی است که سالیان سال در مدارس کشورهای توسعه یافته، به عنوان امری بدیهی جا افتاده است.

حتی به تازگی دانش آموزان نوجوان مدارس کردستان کشور عراق نیز در زمینه آموزش زبان از ما پیشی گرفته و به موفقیت های چشمگیری دست یافته اند.

مطابق شواهد و اطلاعات موجود، بسیاری از دانش آموزان مدارس کردستان عراق، پس از فارغ التحصیلی در مقطعی معادل پایه راهنمایی در ایران می توانند علاوه بر زبان کردی که زبان مادری شان محسوب می شود، به دو زبان انگلیسی و عربی نیز به راحتی تکلم کنند.

محمدرضا کاظمی، کارشناس مشاوره تحصیلی در گفت و گو با خبرنگار [#171](#); جام جم آنلاین؛ خاطر نشان کرد: اگر شما به عهد ابن سینا توجه کنید، می بینید که وی و هم ترازان عصرش به زبان عربی به راحتی تکلم می کردند و حتی به زبان غیر مادری کتاب می نوشتند اما در حال حاضر، آموزش زبان در کشور ما به گوشه خانه ها محدود شده است.

"یکی از عمده دلایلش هم این است که تعامل دانش آموزان ما با سایر محافل علمی دنیا کم رنگ شده است. عدم سرمایه گذاری و برنامه ریزی مناسب برای جذب گردشگر خارجی نیز موجب شده که دانش آموز ایرانی نیاز به برقراری ارتباط با زبانی دیگر را به طور ملموس و عینی احساس نکنند."

"یعنی بسیار به ندرت اتفاق می افتد که یک دانش آموز ایرانی در جمع دانش آموزان عربی یا انگلیسی زبان قرار بگیرد و در آن صورت به طور تجربی، نسبت به یادگیری زبان، احساس نیاز کند."

کاظمی، تاکید شدید بر روی محتویات کتاب های زبان مدرسه را یکی دیگر از عوامل ضعف آموزش زبان های خارجی در مدارس ایران برشمرد و اظهار داشت: خیلی مهم است که در روند یادگیری زبان، معلم برای لحظاتی هم که شده کاملا از کتاب و نوشتن فاصله بگیرد و سعی کند با دانش آموزش با زبان خارجی صحبت کند.

"نمی توان در حالی که دانش آموز و دانشجوی ما به شدت نمره گرا شده است و مدام در استرس قبول شدن یا نشدن به سر می برد، توقع داشته باشیم که محصل ما به کتاب های زبان مدارس به دید یک کتاب کاربردی و شیرین نگاه کند."

سمیرا حسینی، دانش آموز مقطع اول دبیرستان است و در خصوص کیفیت کلاس های زبان در مدرسه عنوان می کند: راستش من که بین درس زیست شناسی و زبان انگلیسی فرقی نمی بینم. هردو را باید حفظ کنیم و سر جلسه هم هر چه شب امتحان خوانده ایم، روی کاغذ می نویسیم.

"من کلاس های زبان آموزشگاه ها را نمی روم ولی بعضی از دوستانم که به این کلاس ها می روند، زبان انگلیسی را دست و پا شکسته حرف می زنند. معلم زبان ما که سر کلاس، انگلیسی حرف نمی زند، ولی شنیده ام که معلم های زبان در آموزشگاه های بیرون از مدرسه، به هیچ وجه با شاگردهایشان در سر کلاس درس، فارسی حرف نمی زنند."

با توجه به خیل عظیم دانش آموزانی که علی رغم تعلیم چندین ساله، تک زبانه هستند و دیگر رفته رفته این مشکل به شکل یک اپیدمی در مدارس سراسر ایران ظهور یافته است، می طلبد که در نحوه نگرش مدیران کلان آموزش و پرورش کشور نسبت به آموزش زبان در مدارس، تغییر رویکرد جدی حاصل شود.

در واقع، جای یک پوست اندازی جامع در این حوزه به شدت احساس می شود. زیرا در غیر این صورت، نسل بعدی دانش آموختگان مدارس کشور نیز همچون بسیاری از فارغ التحصیلان هم نسل ما قادر نخواهند بود که حتی نیازشان به آب و غذا را به زبانی غیر از زبان شیرین فارسی ادا کنند!

امین جلالوند خبرنگار جام جم آنلاین